

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ: „Οἱ Ἐρασιτέχνη τῆς Ζωῆς“ κωμωδία εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Γεωργίου Πώπ.

Ἀναντιρρήτως ὁ κ. Πώπ ἔχει πολλὰ προσόντα, διὰ τὰ διαπρέψῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα καὶ ὡς δραματικὸς συγγραφεὺς. Φαίνεται ὅμως, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ὡς τὸ κυριώτερόν του προσὸν ἐθεωρήθη τὸ ὅτι διατελεῖ ἀρχισυντάκτης καθημερινῆς ἐφημερίδος μετὰ μεγάλην κυκλοφορίαν. Ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται ἡ προτίμησις καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, νάναβιβάσῃ πρῶτον ἐκ τῶν πρωτοτύπων τὸ ἔργον του. Οἱ «Ἐρασιτέχνη τῆς Ζωῆς» ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε τόσῳ μέτριον ἔργον, ὥστε εἶνε δύσκολον νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι δὲν ὑπεβλήθησαν καὶ καλλίτερα.

Οἱ Ἐρασιτέχνη τῆς Ζωῆς! Πόσα δὲν ὑπόσχεται ὁ τίτλος αὐτός, ἠνωμένοι μάλιστα μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Πώπ, τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν ὅλοι ὡς ὀξὺν παρατηρητὴν τῆς ζωῆς καὶ ὡς εὐφρέστατον σχολιαστὴν τῶν παραδόξων τῆς! Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι πρόκειται περὶ ἀληθοῦς κωμωδίας ἠθῶν καὶ χαρακτήρων, ποῦ νὰ ζωγραφίσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν τὴν ζωὴν ἀκροθιγῶς ὑπὸ

τὴν ἐλαφροτέραν τῆς ὄψιν, καὶ δὲν δίδουν εἰς τίποτε σημασίαν, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἀφρόντιδες ὡς ἀπλοῖ ἔρασιτέχνη, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀφοσιοῦνται σταθερῶς εἰς τὴν ζωὴν μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ μετὰ ὅλην τὴν σοβαρότητα. Ποῖοι ἔχουν δίκαιον, ποῖοι σκέπτονται καλλίτερον, ποῖοι εἶνε οἱ πραγματικῶς εὐτυχέστεροι ἢ ποῖοι ἐξέλεξαν τὴν ἀγαθὴν μερίδα. — Ἰδοὺ τί ἐπερίμενε κανεὶς νὰ μάθῃ ἀπὸ μίαν κωμωδίαν τοῦ κ. Πώπ μετὰ τοιοῦτον τίτλον.

Τίποτε, δυστυχῶς ἀπὸ ὅλα αὐτά. Πρόκειται μόνον, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, περὶ δύο συζύγων, — τοῦ Ἀλεξάνδρου Βοΐζη καὶ τῆς Ἑλληνίκης Κουσκούρη, — ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος ἀγαπᾷ τὴν σύζυγόν του ἀλλὰ θέλει καὶ ἐρωμέναν, ἡ δὲ δευτέρα ἔχει ἐρωμένους ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν της. Εἶνε καὶ οἱ δύο σύζυγοι ἔρασιτέχνη, ὅπως εἶνε καὶ φωτογράφοι ἔρασιτέχνη, καὶ ἠθοποιοὶ ἔρασιτέχνη, διότι κáμνουν φωτογραφίας καὶ... παραστάσεις ὑπὲρ εὐεργε-

τικῶν σκοπῶν. — Ὑπάρχει καὶ ἐν ἄλλο πρόσωπον, ὁ Βίκτωρ Σεβίλλης, ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζεται νὰ γίνῃ σύζυγος, — εἶνε μνηστευμένος, — ἀλλ' αὐτὸς ἔχει ἄλλας ἰδέας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου θάφροσιωθῆ ἔντελῶς εἰς τὴν ἀφροσιωμένην του σύζυγον καὶ δὲν θὰ εἶνε σύζυγος ἐρασιτέχνης. Εἰς τοῦτο μάλιστα ἀγωνίζεται νὰ πείσῃ καὶ τὸν Βοῖζην, καὶ ἀπ' οὗ εἰς τὴν πρώτην πράξιν ἀναπτύσσει τὴν θεωρίαν του περὶ ἐρασιτεχνίας καὶ προσπαθεῖ μὲ τὰ λόγια νὰ φέρῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν συζυγικὴν ζωὴν τὸν ἐρασιτέχνην τῆς, εἰς τὴν τελευταίαν τὸ ἐπιτυγχάνει πλέον μὲ ἔργα. Ἐπωφελεῖται ἐνὸς μικροῦ οικογενειακοῦ δράματος. Ἡ Οὐρανία Βοῖζη, ἀπὸ μίαν παραπεσοῦσαν ἐπιστολήν, πείθεται ὅτι ὁ σύζυγός τῆς ἔχει σχέσεις μὲ τὴν Ἑλπινίκαν Κουσκοῦρη. Ἐκ τούτου ἐπέρχεται ρῆξις ἢ Οὐρανία ἐγκαταλείπει τὴν συζυγικὴν στέγην καὶ ἐπίκειται διαζύγιον. Τότε ὁ Βίκτωρ Σεβίλλης μεσιτεύει, συμφιλιώνει τοὺς συζύγους, καὶ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν Βοῖζην τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι εἰς τὸ ἔξης θὰ εἶνε πιστός.

Τὸ θέμα, βλέπετε, κοινόν, καὶ ἡ ἠθικὴ διδασκαλία ἐκ τῶν μᾶλλον τετριμμένων. Ἄλλὰ τὸ κακὸν εἶνε, ὅτι ἐξελλίσσεται πότε ὡς κωμῶδία, πότε ὡς φάρσα καὶ πότε ὡς οικογενειακὸν δράμα. Εἶνε ἀπ' ὅλα καὶ δὲν εἶνε τίποτε. Ἔργον ἐντελῶς ἄχρουν καὶ ἀχαρακτῆριστον, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἤξευρε κανεὶς ποῦ νὰ κατατάξῃ, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ μεγάλη κατηγορία τῶν ἀποτυχημένων.

Ἄλλὰ νομίζω, ὅτι τὸ σπουδαιότερον ἐλάττωμά του, εἶνε ὅτι σπερεῖται ἀπολύτως τοπικοῦ χρώματος. Ὑπάρχουν ἴσως φιλολογικὰ ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ τοπικὸν χρῶμα δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ἀλλὰ μίᾳ σύγχρονος κωμῶδία δὲν εἶνε βέβαια ἐξ οὐτῶν. Καὶ κωμῶδία χωρὶς τοπικὸν χρῶμα, εἶνε ἔργον ἀπλῆς ἀπομιμήσεως, χωρὶς ἔμπνευσιν καμμίαν. Ἄν ἡ κωμῶδία τοῦ κ. Πῶπ εἶχε ξενικὰ τὰ ὀνόματα, δὲν θὰ τὴν διεκρίναμεν ἀπὸ ἐν γαλλικὸν ἔργον καλομεταφρασμένον, παρὰ μόνον ἴσως ἐκ τῆς σκηρικῆς ἀπειροτεχνίας τῆς.

Εἶνε δὲ τῶντι πολὺ ἀτελῶς οἰκονομημένη. Ἡ πρώτη πράξις δὲν κουράζει, ἀλλὰ δὲν ἐμπνέει καμμίαν περιέργειαν διὰ τὴν δευτέραν. Ἄλλος ἐμπειρότερος συγγραφεὺς, τὸ ἐπεισόδιον τῶν ἐπιστολῶν, αἱ ὁποῖαι διευθύνονται λανθασμένως θὰ τὸ ἤρχιζεν ἀπὸ τὸ τέλος τῆς πρώτης πράξεως. Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ φαίνεται, ὅτι ἔγινεν ἐν τοιοῦτον λάθος, διὰ νὰ περιμένῃ ὁ θεατῆς τὰς συνεπείας του. Ἡ δευτέρα

πράξις εἶνε ἡ καλλιτέρα. Μὲ διεσκέδασεν ὡς μία καλὴ φάρσα. Ἡ ὑπόθεσις ἐξελλίσσεται ἐδῶ γοργῇ καὶ μὲ πολλὴν δεξιότητα καὶ εὐφυΐαν. Ἄλλ' ἡ τρίτη πράξις τὰ κάμνει θάλασσα. Χαλαροῦται ἡ ἐνότης καὶ καταπίπτει τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ ἀπόδοτος ἐκεῖνη εἰσβολὴ τῶν ἐπαρχιωτῶν, — μὴν εἶνε οἱ «Ἐπαρχιωτὰς» τοῦ κ. Ζώρα; — κουράζει μᾶλλον ἢ διασκεδάζει τὸν θεατῆν, ὁ ὁποῖος μετὰ κόπου προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὑπόθεσιν, διαφεύγουσαν μέσα εἰς τὰ χίλια ἐπεισόδια. Ὁ φόροτος αὐτὸς τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων εἰς τὸ τέλος εἶνε ἐλάττωμα τῆς οἰκονομίας, καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ κυρίῳ ἐπέφερε τὴν πλήρη ψυχρότητα τοῦ ἀκροατηρίου καὶ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἔργου. Ἄν ἡ τρίτη πράξις ἦτο ὅπως ἡ δευτέρα ἢ τὴν τύχην τοῦ ἔργου θὰ ἦτο διαφορετικῆ. Ἐννοῶ μόνον τὴν ἀπὸ σκηρικῆς τύχην· διότι μὲ αὐτὰ βέβαια ἡ φιλολογικὴ ἀξία δὲν ἐπηρεάζεται. Ὑπάρχουν ἔργα σκηρικῶς ἀτελέστερα, καὶ ὅμως εἶνε ἀριστουργήματα.

Θὰ ἦτο μεγάλη ἀδικία, ἂν δὲν ἐλέγαμεν καὶ δὲν ἐτιμῶμεν, ὅτι ὁ διάλογος τῶν «Ἐρασιτεχνῶν τῆς Ζωῆς» εἶνε εὐφρέστατος, εἰς πολλὰ μέρη μάλιστα σπινθηροβόλος, καὶ ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπεισόδια εἶνε γνησίως κωμικὰ καὶ κινοῦν ἀβίαστον τὸν γέλωτα.

Καὶ ὅταν ἐνθυμοῦμαι εἰς πόσα μέρη ἐγέλασα μὲ τὴν καρδιά μου, καὶ ὅτι ἐπέρασα μίαν ἐσπέραν μᾶλλον εὐχάριστον, χωρὶς νὰ ἐνθουσιασθῶ βέβαια, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νάγανακτῆσω, μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ ποτρέψω τὴν σκέψιν ὅτι ὁ κ. Γεώργιος Πῶπ εἶνε συγγραφεὺς ἀνώτερος τοῦ ἔργου του, καὶ ὅτι ὀλίγον χρειάζεται ἀκόμη διὰ νὰ γράψῃ κάτι τι τέλειον. Ἴσως δὲν εὔρε τὸν δρόμον του, ἴσως δὲν ἠξέυρει εἰς τί εἶδος πρέπει νάφιερωθῆ. Αὐτὸς ὁ κυριατισμὸς τῶν «Ἐρασιτεχνῶν» μεταξὺ φάρσας, δράματος καὶ κωμῶδίας, δὲν μαρτυρεῖ τὴν ἀστάθειαν καὶ τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ συγγραφέως; Καὶ ὅταν συλλογίζομαι ποῦ διαπρέπει εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ ποῦ ἀποτυγχάνει, ἐνθυμοῦμαι κάτι ποῦ γίνεται ἄλλοῦ, εἰς τόπους θεατρικῶς βιομηχανικωτέρους. Συνεργάζονται τρεῖς διὰ νὰ γράψουν ἐν σκηρικὸν ἔργον. Ὁ ἓνας ἐφευρίσκει καὶ καταστρώνει τὴν ὑπόθεσιν, ὁ ἄλλος γράφει τὸν διάλογον, καὶ ὁ τρίτος τὸν ἀρτυεῖ μὲ εὐφυολογήματα. Νομίζω, ὅτι καταλληλότερος ἀπὸ τὸν κ. Πῶπ δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ εὐρεθῆ διὰ τὸ ἔργον τοῦ τρίτου. Εἶνε τὸ ἀμυθοχεῖον μὲ τὴν χρυσοῦν ἄμμον τοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία

κάμνει τὰς σελίδας νὰ σπινθηρίζουν . . .

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Βασιλικῦ Θεάτρου ἐφιλοτιμήθη νὰναβιβάσῃ τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἔργον μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν. Πλουσιώτατος καὶ κομψότατος ἦτο ὁ σκηνικὸς διάκοσμος, οἱ δὲ ἠθοποιοὶ ὅλοι μελετημένοι καὶ

φυσικοὶ εἰς τοὺς ρόλους των. Μόνον ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μερικὰ εὐφρολογήματα δὲν ἤξευραν νὰ τὰ τονίσουν ὅπως ἔπρεπε — ὅπως θὰ τὰ ἐννοοῦσεν ὁ κ. Πώπ. — καὶ τὰ κατέστρεψαν. Καὶ ἡ καταστροφή ἦτο σημαντικὴ, δεδομένου ὅτι οἱ «Ἐρασιτέχναι τῆς Ζωῆς» δὲν εἶχαν νὰ ἐπιδείξουν καὶ οὐσιωδέστερα προτερήματα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ